

ИСТОРИЯ НА КНИГАТА
BOOK HISTORY

ИНГРИД ВАНГ НЮМАН – (НЕ)ПОЗНАТАТА ИЛЮСТРАТОРКА НА
„ПИПИ ДЪЛГОТО ЧОРАПЧЕ“

Калина Минчева

Университет по библиотекознание и информационни технологии

Резюме: Настоящият текст е опит да бъде представено творчеството на Ингрид Ванг Нюман и по-конкретно илюстрациите ѝ към книгите за Пипи Дългото чорапче на Астрид Линдгрен. 75 години след публикуването на първото издание за Пипи илюстрациите на Ингрид Ванг Нюман са все така актуални и предпочитани от издатели от различни страни. Няколко поколения деца са израснали с добре познатата визия на героинята, която става неразделна част от цялостната представа за образа. За съжаление, за датската илюстраторка се знае твърде малко, особено в България.

Ключови думи: илюстрации; Ингрид Ванг Нюман; детски книги; Пипи Дългото чорапче; Астрид Линдгрен

Тази година се навършват 75 години от появяването на книгата „Пипи Дългото чорапче“ на бял свят. През 1945 г. е издадена първата книга с истории за необикновеното шведско момиче. Разказите за неостаряващата героиня са издавани и преиздавани в много страни по света. Днес литературните произведения на Астрид Линдгрен (повече от сто книги, антологии и картинни книги) са преведени на почти шестдесет езика (Holmlund, 2002). Според нейните собствени думи: „Всеки автор, който има щастието да намери *роден* илюстратор за своята книга, ще бъде вечно благодарен на този художник“ (Nyman). Това с пълна сила важи за датската художничка Ингрид Ванг Нюман, която създава илюстрациите към разказите за Пипи Дългото чорапче. Книгата носи неочакван успех на авторката, защото героинята ѝ бързо пленява малки и големи читатели със своята огромна физическа сила, неукротима независимост, добро сърце и непредвидими действия. Успехът на произведението носи голяма популярност на Линдгрен, но като че ли художничката Ингрид Ванг Нюман, създавала визуалния образ на Пипи, остава в сянка. Илюстрациите ѝ носят силен заряд и през всичките тези години вървят неразделно с текста. Те не просто

доизграждат образи и ситуации, но и с времето стават запазена марка на произведението. Въпреки разпознаваемия ѝ почерк като творец на илюстрациите към книгите за Пипи и други произведения на Астрид Линдгрен, за широката публика както по света, така и в България Ингрид Ванг Нюман остава непозната. Настоящият текст е опит да се представи творчеството на илюстраторката, като непосредствено с това се поставя въпросът защо продължават да се харесват илюстрациите на датската художничка в книгите за Пипи от съвременните деца.

Сведенията за Ингрид Ванг Нюман (Ingrid Vang Nyman) са оскъдни. Родена е през 1916 г. във Вежен, Дания. Някои факти за краткия ѝ житейски път разкриват не особено радостни моменти, години на усилено творчество, съпътствани с депресии и психични разстройства, и трагичен край през 1959 г. Ингрид израства в семейство на заможни интелектуалци, част от бохемска среда, и това я насърчава да учи и да се самообразова. Често посещава библиотеки, музеи и зоологически градини. Талантът ѝ за рисуване е открит рано и на деветнадесет години Ингрид започва да учи в Кралската датска академия за изящни изкуства в Копенхаген, но след няколко години прекъсва обучението си. В Художествената академия тя се запознава с шведския художник и автор Арне Нюман. Женят се през 1940 г., ражда им се син Питър и след няколко години разтрогват брака си.

През 1942 г. Ингрид Нюман се премества в Стокхолм и се заема сериозно с работата си като независима художничка илюстраторка. Тя бързо напредва, като си поставя амбициозна цел – да създаде илюстрации за деца със същото високо качество, каквото имат тези за възрастни (Nyman).

Годините между 1945 и 1952 са време на почти маниакална дейност и най-добрите ѝ творби са създадени през този период. В илюстрациите ѝ личат художествена осъзнатост и техническа точност. Тя използва отличителни цветови полета, внимателно подбира нюанси, отчетливи контури на мастилото и няколко въздействащи детайла, за да настрои сцената и да създаде атмосфера. Художничката познава новите за времето техники на печат и умело се възползва от тях, като отделя самите цветове, за да постигне желания резултат.

Пипи обаче не е дебютът на Ингрид като илюстраторка, преди това тя прави илюстрации за други детски издания. В този творчески период очевидно се чувства недооценена, защото се пораждат търкания с издателите за донякъде нереалистично високите ѝ финансови искания (Nyman). В биографичната книга за Ингрид Нюман на Лена Торнквист¹ авторката поставя акцент върху борбата на датската художничка за по-добри условия за илюстраторите. С това

нейното поведение към издателите се обяснява като своеобразна форма на протест. През 1945 г. издателят Ханс Рабен кани художничката да илюстрира „Пипи Дългото чорапче“ на Астрид Линдгрен. Илюстрациите се превръщат в класика и се харесват в много страни. Това е един от редките случаи, когато детска книга, като взаимодействие между думи и картини, след толкова години все още е жива (Нуман, 2011). Името на Пипи веднага извиква в съзнанието образа на смело червенокосо момиче с плитки, които стърчат, и екстравагантен стил на обличане и живот. Нетрадиционният образ за дете, който Астрид Линдгрен създава в произведенията си, е доизграден от датската илюстраторка. С бунтарска визия и поведение, илюстрациите разкриват уникалния характер на Пипи.

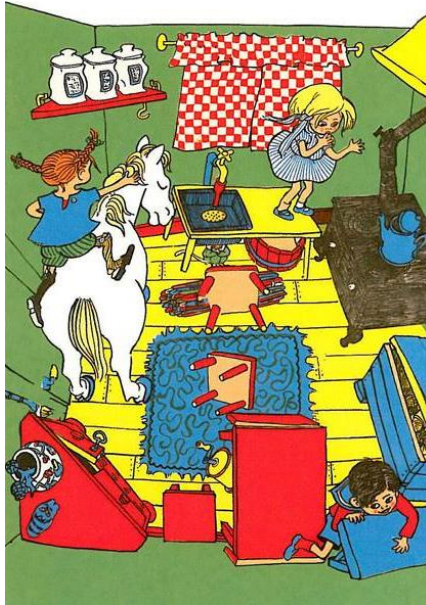

*Илюстрация 1.
Илюстрация, нарисувана от
Астрид Линдгрен за „Пипи
Дългото чорапче“ на
първата страница на
оригиналния ръкопис²*

*Илюстрация 2. Илюстрация на
Ингрид Нюман за „Пипи Дългото
чорапче“³*

Илюстрациите на художничката успешно се конкурират с тенденции в детската илюстрация от нашето съвремие, защото и тя, както днешните илюстратори, се стреми към динамика, постигната с разкривяване на образите, на моменти деформации, разчупени и нетипични гледни точки и изненадващи перспективи.

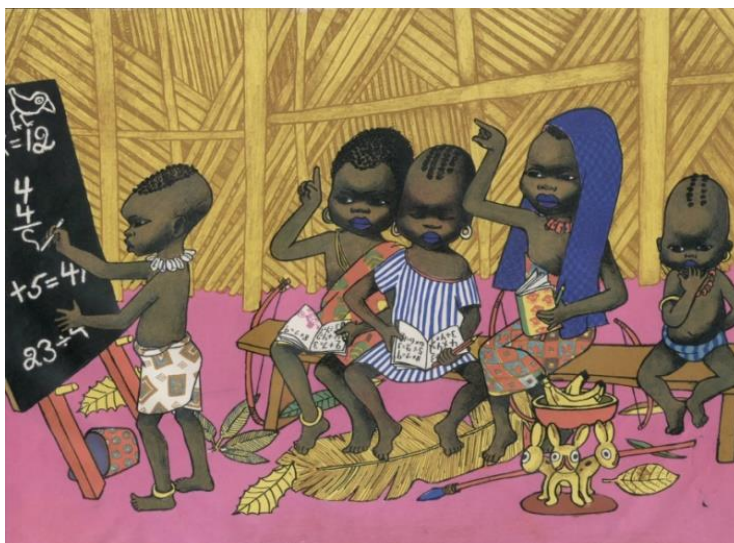
Илюстрация 3. Илюстрации на Ингрид Нюман за „Пипи Дългото чоранче“⁴

Въпреки това илюстраторката не изпуска детайлите, многообразието от предмети, обекти, храна, играчки, така важни за децата, украси и десени, подбора на цветове, и го прави с майсторство и прецизност. Тя е наясно, че малките читатели обичат да разглеждат и да откриват познати и нови неща в книжките. Очевидна е голямата любов, която влага както в работата си, така и към децата.

Както Астрид Линдгрен, Ингрид Нюман добре познава и разбира света на малките. Неслучайно тя рисува предимно деца. Образите им не са сладникави, но не са и експресивно отблъскващи за читателите. Там, където се налага да рисува възрастни хора, те са представени почти като деца, благи и с добър характер, а отрицателните герои са обрисувани в комична светлина.

Освен всички книги за Пипи Дългото чорапче, другите произведения на Астрид Линдгрен, които Ингрид Ванг Нюман илюстрира, са: *Kajsa kavat* (1950), книгите *Alla vi barn i Bullerbyn* (1946), *Mera om oss barn i Bullerbyn* (1949), *Vara roligt i Bullerbyn* (1952), *Bullerbyboken* (1961)⁵ – сборник (преведена на български „Ние, децата от Шумотевица“).

През краткия си живот Ингрид рядко пътува извън родната Дания и Швеция, където живее и твори, но творческото наследство, което оставя, разкрива очарованието от далечни земи и култури. В разгара на кариерата си, през 1947 г., когато живее в Стокхолм, за Коледа тя пише писмо до роднините си в Дания, че работи върху поредица от литографии с изображения на деца и сцени от живота в Африка, Европа, Китай, Индия и отвъд... под името „Децата на Изтока и Запада“. Тя се надява да публикува изображенията в детски книжки по география или да ги използва за илюстрации на статии в списания, описващи живота на децата от различни краища на света. В годините след Втората световна война нараства интересът на западния човек към далечните култури и екзотични земи, провокиран от киното и цветната фотография в списания като *National Geographic*.

Илюстрация 4. Децата в Африка, литография⁶

Илюстрация 5. Децата бедуини, литография⁷

За литографиите на Ингрид детската антроположка Ингер Шорслев пише: „Вниманието на художничката към детайлите и нейното задълбочено познаване на тези култури по онова време е необичайно и със сигурност не е често срещано в учебния материал. Въпреки педагогическите ѝ намерения литографиите със сигурност не са скучни. Напротив, те са енергични, подобно на илюстрациите за произведенията на Астрид Линдгрен“ (Tygertale, 2016).

Илюстрация 6. Децата в Китай, литография⁸

Илюстрация 7. Децата ескимоси, литография⁹

Литографиите показват пълнокръвни, пълни с живот, типични образи на деца, извършващи ежедневни дейности в своята среда.

„Децата на Изтока и Запада“ е публикувана в Швеция и Дания в комплект от осем отпечатъка през 1948 г. През същата година е издадена и книгата „Пипи в Южното море“. Окончателният роман за Пипи предизвиква критика заради представянето на екзотично племе на канибали, но подробните проучвания и нерасистският подход на Ингрид Нюман при илюстрациите, които прави, спасяват книгата (Tygertale, 2016).

До известна степен интересът ѝ към далечни култури е провокиран от нейния чичо, изследователя Питър Фройхен, който е важен член на знаменитите експедиции до Гренландия. Той не е просто изследовател на непознати земи, а се опитва да разбере инуитския народ. Навярно това обогатява познанията на Ингрид Нюман за Гренландия и в резултат тя прави множество рисунки на тази тематика, някои от които са използвани като илюстративен материал в периодичния печат¹⁰.

Ингрид се увлича и по Далечния изток, пример за което са илюстрациите, които прави за книгата „Благодатна земя“ (The Good Earth, 1931). За тази книга, заради богатите и верни описания на селския живот в Китай, както и за другите си биографични шедьоври, американската писателка Пърл С. Бък (Pearl S. Buck) получава наградата „Пулицър“ през 1932 г. и Нобелова награда за литература през 1938 г. Очарована от азиатските деца, Ингрид Нюман дори се сприятелява с японския консул в Стокхолм, за да получи възможност да ги изучи отблизо (Tygertale, 2016).

Този афинитет към азиатската култура оказва влияние върху цялостното ѝ творчество в цветовата палитра, тъмните контури и богатата орнаментика, характерни за японското и изобщо за източното изкуство.

Днес нейните илюстрации се смятат за начало на модернизма в областта на илюстрацията на книги за деца в Швеция (Pippi..., 2011). Музеят на изкуствата във Вежен притежава най-голямата колекция в света на произведения на Нюман със стотици илюстрации, както и скулптури, картини, литографии и керамика (Vejen Art Museum).

В България датската художничка е позната единствено с илюстрациите от сборното издание с разкази за Пипи, което е издадено за първи път през 1968 г. от издателство „Народна младеж“. Преводач от шведски език е Вера Ганчева¹¹. От същото издателство и в същия формат книгата е преиздавана години наред до 1985 г. Следват издания от 1991 до 2000 г. на издателство „Сампо“, от 2002 и 2013 г. на ИК „Пан“, от 2006 г. на ИК „Труд“. От 2017 г. на книжния пазар може да се намери пълно издание на „Пипи Дългото чорапче“ на ИК „Пан“ и на същото издателство – книжки с отделни разкази: „Познавате ли Пипи Дългото чорапче“, „Пипи в Големия парк“, „Пипи организира похищение на коледната елха“, „Пипи открива спунк“ (2018), „Пипи обикаля магазините“, „Пипи в Южното море“ (2019), които са подходящи за най-малките читатели¹². Те отново са в превод на Вера Ганчева и илюстрациите са на Ингрид Ванг Нюман.

В едно от представянията на художничката се споменава за детството ѝ: „Със сигурност не била тихо момиче. Започнала да носи панталони много преди това да било обичайно за момичетата, и имала непокорна червена коса. Изгубила зрението на едното си око при инцидент с шейни и избягала от дома си, когато била 12-годишна, за да отиде на море. Планът ѝ бил да замине за Южна Америка, но стигнала до Падборг, преди да бъде върната у дома“ (Hannibal, 2016).

Неслучайно образът на Пипи така добре пасва на художничката и толкова естествена става връзката ѝ с героинята. Задължително пригладените коси от времето на Нюман не подхождат на темперамента на Пипи и това е добре познато на художничката. Тя държи на правото на децата на свобода и затова в илюстрациите си ги рисува независими от възрастните, свободни да изживеят щастливи детството си. Именно тези образи остават задълго в сърцата на хиляди деца по света. Те ги вдъхновяват за смели постъпки и дръзки приключения, но най-вече им помагат да приемат другостта в себе си и останалите.

БЕЛЕЖКИ

¹¹ Лена Торнквист е най-добрият експерт в Швеция по творчеството на Астрид Линдгрен. Тя е посветила повече от тридесет години на четене и препрочитане на книгите ѝ, както и на хиляди писма и други текстове. Биографичната книга,

- издадена през 2016 г. по случай 100-годишнината от рождението на Ингрид Нюман, е книга за езика, политиката, ролята на полове и много повече. (Törnqvist, Lena. (2016). Ingrid Vang Nyman. A Biography. Sweden, Astrid Lindgren Text. Astrid Lindgren Company. <<https://www.astridlindgren.com/en/book/ingrid-vang-nyman-a-biography>>)
- ² All About Art <<http://ericastenkrona.blogspot.com/2016/05/part-2-of-wave-of-blood-ingrid-vang.html>>
- ³ Ingrid Vang Nyman <[facebook.com/ingridvangnyman](https://www.facebook.com/ingridvangnyman)>
- ⁴ Ingrid Vang Nyman <[facebook.com/ingridvangnyman/](https://www.facebook.com/ingridvangnyman/)>
- ⁵ По данни от Good Reads:
https://www.goodreads.com/author/show/2869604.Ingrid_Vang_Nyman
- ⁶ Tygertale – A Blog About Brilliant Children’s Books
<<https://tygertale.com/2016/11/14/children-in-east-and-west-by-ingrid-vang-nyman/>>
- ⁷ Tygertale – A Blog About Brilliant Children’s Books
<<https://tygertale.com/2016/11/14/children-in-east-and-west-by-ingrid-vang-nyman/>>
- ⁸ Tygertale – A Blog About Brilliant Children’s Books
<<https://tygertale.com/2016/11/14/children-in-east-and-west-by-ingrid-vang-nyman/>>
- ⁹ Tygertale – A Blog About Brilliant Children’s Books
<<https://tygertale.com/2016/11/14/children-in-east-and-west-by-ingrid-vang-nyman/>>
- ¹⁰ По данни от филма: Яни Андреасен (Janni Andreassen) говори за Ингрид Ванг Нюман и Гренландия. Vejen Kunst Museum <<http://www.vejenkunstmuseum.dk/>>
- ¹¹ Вера Ганчева (1943–2020) е изтъкнат литературен изследовател, критик, есеист, редактор, преводач, издател и университетски преподавател. В края на 60-те години тя започва да представя по-активно писатели и поети от Скандинавския север, като особено нахумява преводът ѝ на шедьовъра на Астрид Линдгрен „Пипи Дългото чорапче“, преиздаван многократно от 1968 г. до ден днешен (повече за приноса ѝ в българската култура във: Вера Ганчева. Биография. <<https://www.veragancheva.com/biografiya/>>). В едно от последните интервюта с В. Ганчева (т. г.) по повод 75-годишнината на Пипи, тя споделя, че работи по осъвременяване на превода на произведението за предстоящо издание на ИК „Пан“ (по данни от: БНТ. „Култура.БГ“. 75 години от издаването на „Пипи Дългото чоапче“ – 08.04.2020. <[https://bg.cobiss.net/](https://www.bnt.bg/bg/a/265944-75-godini-ot-izdavaneto-na-pipi-dlgoto-chorapche?fbclid=IwAR3JxPjRFqtGQ0HijcK3y9GCvkKXkWr-O_4ZgtOG7SBrETOvvgJ3hO_UJKo>”).</p><p>¹² По данни от електронния каталог на НБКМ <<a href=)> и сайта на ИК „Пан“ <<https://www.pan-bg.eu/?cid=38&aid=5>>

REFERENCES

Holmlund, Christine. (Winter, 2003). Pippi and Her Pals. Cinema Journal, University of Texas Press on behalf of the Society for Cinema & Media, vol. 42, no. 2, pp. 3–24. URL: <<https://www.jstor.org/stable/1566513>>

Ingrid Vang Nyman. Illustrations. Astrid Lindgren Company. <<https://www.astridlindgren.com/en/works/illustrations>> [посетен на 31 март 2020].

Ingrid Vang Nyman on Millesgården. Astrid Lindgren Memorial Award. <<https://astridlindgrenmemorialaward.wordpress.com/2011/09/12/ingrid-vang-nyman-on-millesgarden/>> [посетен на 31 март 2020].

Tygertale. Children in East and West by Ingrid Vang Nyman. A Blog About Brilliant Children’s Books. <<https://tygertale.com/2016/11/14/children-in-east-and-west-by-ingrid-vang-nyman/>> [посетен на 02 април 2020].

Pippi Artwork by Ingrid Vang Nyman at Näs. Astrid Lindgren Memorial Award. <<https://astridlindgrenmemorialaward.wordpress.com/2011/09/12/ingrid-vang-nyman-on-millesgarden/>> [посетен на 03 април 2020].

Vejen Art Museum <<http://en.vejenkunstmuseum.dk/?s=Ingrid+Vang+Nyman>>

Lise Hannibal. The Danish Illustrator Behind Pippi Longstocking. Scandinavian Traveler. 2016 <<https://scandinaviantraveler.com/en/lifestyle/the-danish-illustrator-behind-pippi-longstocking>> [посетен на 03 април 2020].

INGRID VANG NYMAN – THE (UN)KNOWN ILLUSTRATOR OF “PIPPY LONGSTOCKING”

Abstract: *The following text is an attempt to present some of Ingrid Vang Nyman's works and her illustrations to Astrid Lindgren's books about Pippi Longstocking in particular. Seventy-five years after the first edition of the book about Pippi, nowadays Ingrid Vang Nyman's illustrations are highly topical and favoured by publishers from different countries. Several generations of children have grown up on the girl's well-known image, which has become inseparable from the overall idea of the book's main character. Unfortunately, too little is known about this Danish illustrator, especially in Bulgaria.*

Keywords: *illustration; Ingrid Vang Nyman; childrens' books; Pippi Longstocking; Astrid Lindgren*

Assist. Prof. Kalina Mincheva, PhD
Department of Public Communications
University of Library Studies and Information Technologies
119, Tsarigradsko shose, Blvd.
1784 Sofia, Bulgaria
E-mail: k.mincheva@unibit.bg